

Otvoreno pismo kancelaru Olafu Šolcu povodom potvrde učešća Nemačke na EXPO 2027 u Beogradu

Poštovani kancelaru Olaf Šolc,
Vaša Ekselencijo,

Najpre bih želeo da Vam se zahvalim na jasnim stavovima Vaše vlade u teškim vremenima za srpsku demokratiju, naročito nakon nameštenih parlamentarnih i lokalnih izbora 2023/24. godine. Takođe cenimo i Vašu podršku pravu građana Srbije na protest, kao i hitnoj potrebi za reformama kako bi zaustavili narušavanje demokratskih načela, ograničavanje medijskih sloboda i zarobljenost državnih institucija – probleme zbog kojih je EU više puta kritikovala Srbiju. Prepoznavamo i pozdravljamo ključnu ulogu Nemačke, ne samo kao najvažnijeg ekonomskog partnera Srbije, već i kao glavnog zagovornika demokratije, transparentnosti i vladavine prava na Zapadnom Balkanu.

Obraćam Vam se povodom Vaše nedavne potvrde učešća Nemačke na EXPO 2027 u Beogradu kako bih Vas upozorio i ukazao vam na duboko problematičnu i korumpiranu prirodu ovog projekta, koji nije u interesu građana Srbije.

Umesto globalne izložbe posvećene inovacijama i napretku, EXPO 2027 – pod korumpiranom vlašću u Srbiji – postao je samo paravan za preusmeravanje javnih sredstava u privatne džepove ljudi bliskih vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci (SNS), ostavljajući građanima Srbije ogroman dug koji će otplaćivati generacije koje dolaze.

Želimo da Vam skrenemo pažnju na koruptivne obrasce u vezi sa EXPO 2027:

- 1. Projekat je deo ustaljenog mehanizma SNS-a za bogaćenje njima bliskih privatnih firmi kroz unosne državne ugovore.** EXPO predstavlja ponavljanje modela Beograda na vodi, gde je vlast kroz vanredne pravne mehanizme predala javno zemljište i resurse privatnim investitorima pod netransparentnim uslovima, izazivajući ozbiljne sumnje u korupciju i političko povlađivanje. Neki od primera uključuju:
 - **Millennium Team:** Ovaj građevinski gigant blizak SNS-u dobio je brojne državne projekte, uz povlašćeni tretman u javnim nabavkama.
 - **Kriminalna mreža Zvonka Veselinovića i Milana Radoičića:** Iako direktno umešani u napad u Banjskoj (Kosovo) i pod sankcijama SAD zbog organizovanog kriminala, njihove firme i dalje dobijaju ogromne državne infrastrukturne ugovore, što pokazuje koliko su kriminalne mreže uvezane u građevinski sektor Srbije.
- 2. Zaobilaženje zakona o javnim nabavkama**
 - Vlada Srbije usvojila je **Lex specialis** za EXPO 2027, kojim se ovaj projekat eksplicitno izuzima iz standardnih procedura javnih nabavki.
 - Ovo omogućava vlasti da bira izvođače radova bez poštovanja načela konkurencije, transparentnosti ili odgovornosti.

- Predložene su i izmene zakona kojima bi bilo omogućeno korišćenje objekata bez upotrebnih dozvola, čime su dodatno srozani bezbednosni standardi.

3. Ogroman javni dug bez jasne koristi za građane

- Vlasti Srbije planiraju da se zaduže za milijarde evra radi izgradnje infrastrukture vezane za EXPO, uključujući i nacionalni stadion.
- Samo u budžetu za 2024. godinu predviđeno je **milijardu evra** za ove projekte, uz dodatnih **200 miliona evra obezbeđenih kroz kredite**.
- Teret otplate ovih dugova u potpunosti pada na leđa građana Srbije, dok će profit završiti privatnim kompanijama bliskim vlasti.

Potvrđivanjem učešća na EXPO 2027, bez ukazivanja na njegovu koruptivnu prirodu, Nemačka rizikuje da ugrozi svoj kredibilitet i pošalje pogrešnu poruku – da ekonomski interesi finansijskih i političkih elita imaju prednost nad principima dobrog upravljanja i demokratske odgovornosti.

Mesecima unazad, studenti i građani u Srbiji protestuju zbog katastrofalnih posledica korupcije, nakon što je urušavanje novoobnovljene Železničke stanice u Novom Sadu odnelo 15 života. Stotine hiljada studenata i građana zahtevaju pravdu i odgovornost, insistirajući da institucije rade svoj posao kako bi sprečile ovakve tragedije u budućnosti. Vlada Aleksandra Vučića izgubila je svaki legitimitet da vodi ovako velike projekte poput EXPO 2027.

Ukoliko Nemačka odluči da učestvuje na EXPO 2027, pozivamo Vas da insistirate na potpunoj transparentnosti u javnim nabavkama, upravljanju dugom, raspodeli resursa kao i da uslovite učešće Nemačke striktnim poštovanjem Zakona o javnim nabavkama. U suprotnom, angažovanje Vaše vlade može biti shvaćeno kao podrška korupciji i urušavanju demokratije u Srbiji.

Vaša Ekselencijo,

Nemačka ne bi trebalo da omogućava korputivno upravljanje pod maskom ekonomskog razvoja. Nemačka ima izbor: da stane uz građane Srbije koji traže odgovornost ili da osnaži režim koji urušava demokratiju. Verujemo da ćete izabrati ispravno.

S poštovanjem,
Radimir Lazović
Narodni poslanik
Predsednik poslaničke grupe Zeleno-levi front
Kopredsednik Zeleno-levog fronta